

IMPLICAȚII PRIVIND PROCEDURILE LEGALE ÎN FAȚA INSTANȚELOR NAȚIONALE ȘI PROCEDURILE ARBITRALE

PANDEMIA COVID-19

MARTIE 2020

I

Introducere

Pandemia COVID-19 (coronavirus) și măsurile adoptate de autoritățile naționale în legătură cu aceasta sunt de natură să afecteze semnificativ inclusiv activitatea desfășurată în fața instanțelor de judecată și a altor organe cu atribute jurisdicționale precum curțile de arbitraj, respectiv tribunalele arbitrale.

Având în vedere impactul pandemiei COVID-19 asupra procedurilor legale din fața instanțelor

naționale și procedurilor arbitrale, care poate însemna în multe cazuri imposibilitatea de prezentare în fața instanței sau tribunalului arbitral, respectiv dificultăți în respectarea termenelor pentru depunerea actelor procesuale, legiuitorul a adoptat o serie de măsuri menite să salvgardeze drepturile persoanelor care sunt părți în astfel de proceduri, principalele măsuri fiind prezentate în secțiunea II de mai jos.

II

Principalele efecte privind procedurile legale în fața instanțelor naționale și procedurile arbitrale

1

Are pandemia COVID-19 vreun efect cu privire la termenele de prescripție și de decădere?

Da, conform Art. 41 din Capitolul V al Decretului Președintelui privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României din data de 16 martie 2020 („Decretul Președintelui”), prescripțiile și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar, dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite prin Decretul Președintelui, i.e. 30 de zile începând cu 16 martie 2020.

Suspendarea se aplică atât termenelor de decădere legale și contractuale, de drept substanțial sau drept procedural, întrucât Art. 41 face referire la prescripții și termene de decădere „de orice fel”.

Conform regulilor generale în materie de prescripție, după ce motivul de suspendare a încetat, termenul de prescripție se reia, perioada de timp anterioară suspendării fiind luată în calcul. Cu toate acestea, termenul de prescripție nu se va împlini mai înainte de expirarea unui termen de 6 luni de la data când suspendarea a încetat, cu excepția prescripțiilor de 6 luni sau mai scurte, care nu se vor împlini decât după expirarea unui termen de o lună de la încetarea suspendării.

Dimpotrivă, termenele de prescripție și decădere care au curs și s-au împlinit înainte de emiterea Decretului Președintelui din 16 martie 2020 sunt supuse regulilor generale din Codul civil privind suspendarea termenului de prescripție. Conform Art. 2532 pct. 9 din Codul civil, termenul de prescripție este suspendat dacă persoana împotriva căreia termenul curge sau ar urma să curgă este împiedicată de o cauză de forță majoră să efectueze acte de întrerupere a cursului prescripției, cât timp nu a încetat această împiedicare; când forța majoră este temporară, nu constituie o cauză de suspendare a prescripției decât dacă survine în ultimele 6 luni înainte de expirarea termenului de prescripție.

Cu toate acestea, situația generală creată de pandemia COVID-19 nu ar putea, în sine, să fie calificată drept un caz de forță majoră care împiedică o parte să efectueze acte de întrerupere a prescripției. Situații particulare, precum persoane care se află în carantină în facilități de stat sau în spitale, ar putea fi considerate drept cauze de forță majoră, însă o calificare va fi făcută de la caz la caz de către instanță sau tribunalul arbitral.

2

Pot fi suspendate procedurile legale în fața instanțelor naționale din cauza pandemiei COVID-19?

Da, ca regulă toate procedurile civile sunt suspendate de drept pe perioada stării de urgență, i.e. 30 de zile începând cu data de 16 martie. Părțile nu trebuie să depună nicio cerere în acest sens (Anexa 1, Art. 42 (6) din Decretul Președintelui).

Singurele proceduri care vor continua să fie judecate pe perioada stării de urgență de către instanțele din România sunt cele de urgență deosebită. Lista acestor cauze va fi stabilită de colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție – pentru cauze aflate în competența sa și

de către colegiile de conducere ale Curților de Apel pentru cauzele aflate în competența lor și în competența instanțelor care funcționează în circumscripția lor teritorială (Anexa 1, Art. 42 (1) din Decretul Președintelui).

Pentru aceste tipuri de proceduri, instanțele judecătorești pot fixa termene scurte, inclusiv de la o zi la alta sau chiar în aceeași zi (Anexa 1, Art. 42 (2) din Decretul Președintelui).

Prin Hotărârea nr. 417/24.03.2020 emisă de Consiliul Superior al Magistraturii, Secția pentru Judecători, în vederea asigurării unei practici unitare cu privire la modul de stabilire a cauzelor care se judecă pe durata stării de urgență, s-a decis că pe durata stării de urgență se vor judeca următoarele cauze în materie nonpenală:

a) Judecătorii:

- Ordin de protecție;
- Tutelă/curatelă;
- Internarea medicală nevoluntară;
- Ordonanța președințială;
- Suspendarea provizorie a executării silite;
- Încuviințarea executării silite;
- Măsuri asigurătorii;
- Asigurare dovezi;
- Incidente procedurale în cauzele care se judecă pe durata stării de urgență, inclusiv cererile de îndreptare, lămurire și completare a hotărârii;
- Orice alte cereri care vizează situații excepționale, care pot fi considerate de urgență deosebită.

b) Tribunalele:

- Suspendarea executării hotărârii;
- Suspendarea executării provizorii;
- Măsuri de protecție a minorilor – Legea nr. 272/2004;
- Măsuri asigurătorii;
- Suspendarea provizorie a executării silite;
- Suspendarea executării silite;
- Ordonanța președințială;

- Asigurarea dovezilor;
- Tutela/curatela;
- Ordin de protecție;
- Reținere navă;
- Suspendare executare act administrativ;
- Litigii privind achizițiile publice care privesc strict produsele medicale și alte achiziții în domeniul stării de urgență, precum și cele care decurg din executarea acestor contracte sau care vizează aplicarea unor măsuri în domeniul stării de urgență;
- Cereri privind insolvența persoanei juridice întemeiate pe art. 66 alin. (11) din legea nr. 85/2014;
- Conflicte de competență și incidentele procedurale în cauzele care se judecă pe durata stării de urgență, inclusiv cererile de îndreptare, lămurire și completare a hotărârii;
- Orice alte cereri care vizează situații excepționale, care pot fi considerate de urgență deosebită.

c) Curțile de apel:

- Suspendarea executării hotărârii;
- Suspendarea executării provizorii;
- Măsuri de protecție a minorilor – Legea nr. 272/2004;
- Măsuri asigurătorii;
- Ordonanța președințială;
- Asigurarea dovezilor;
- Suspendare executare act administrativ;
- Litigii privind achizițiile publice care privesc strict produsele medicale și alte achiziții în domeniul stării de urgență, precum și cele care decurg din executarea acestor contracte sau care vizează aplicarea unor măsuri în domeniul stării de urgență;
- Litigii privind regimul străinilor, întemeiate pe OUG nr. 194/2002;
- Cereri de strămutare, conflicte de competență și incidentele procedurale în cauzele care se judecă pe durata stării de urgență, inclusiv cererile de îndreptare, lămurire și completare a hotărârii;

- Orice alte cereri care vizează situații excepționale, care pot fi considerate de urgență deosebită.

Instanțele pot de asemenea soluționa și alte cauze care, potrivit legii, se judecă fără citarea părților.

Cauzele de urgență deosebită pot fi amânate la cerere, în cazul în care partea interesată se află în izolare la domiciliu, în carantină sau spitalizată în contextul pandemiei COVID-19.

3

Are pandemia COVID-19 vreun efect cu privire la termenele legale de formulare a căilor de atac? Sunt aceste termene legale suspendate sau întrerupte?

Da, termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele civile, altele decât cele care se referă la cauze de urgență deosebită, aflate în curs la data instituirii stării de urgență, se întrerup pe perioada celor 30 de zile a stării de urgență, calculate începând cu data de 16 martie. Un nou termen de aceeași durată va curge de la data la care starea de urgență a încetat.

În acele cazuri în care căile de atac au fost declarate până la data emiterii Decretului Președintelui, dosarele se înaintează instanței competentei după încetarea stării de urgență (Anexa 1, Art. 42 (7) din Decretul Președintelui).

Subliniem că întreruperea nu operează cu privire la termenele pentru formularea căilor de atac care au expirat înainte de instituirea stării de urgență. Într-o astfel de situație, dacă partea nu a putut să declare calea de atac din cauza situației generate de COVID-19, prevederile generale din Codul de procedură civilă privind repunerea în termen ar

putea fi aplicabile. Art. 186 din Codul de procedură civilă prevede că partea care a pierdut un termen procedural va fi repusă în termen numai dacă dovedește că întârzierea se datorează unor motive temeinic justificate. În acest scop, partea trebuie să îndeplinească actul de procedură în termen de cel mult 15 zile (sau în cazul căilor de atac în termen egal cu cel de declarare a respectivei căi de atac) de la încetarea împiedicării și să solicite repunerea sa în termen. În măsura în care perioada de timp pentru repunerea în termen este în curs la data instituirii stării de urgență, i.e. 16 martie 2020, considerăm că și acest termen poate fi considerat suspendat, în temeiul art. 41 din Decretul Președintelui (a se vedea mai sus întrebarea nr. 1).

În funcție de starea de fapt concretă epidemia COVID-19 ar putea fi un motiv temeinic justificat pentru repunerea în termen chiar înainte de instituirea stării de urgență; cu toate acestea, instanțele judecătorești vor avea discreție absolută în această privință.

4

Pot fi executările silite suspendate din cauza pandemiei COVID-19?

Da, în acele cazuri în care regulile de disciplină sanitară stabilite prin hotărârile Comitetului Național privind Situațiile Speciale de Urgență nu pot fi respectate, în scopul ocrotirii drepturilor la

viață și la integritate fizică ale participanților la executarea silită (Anexa 1, Art. 42 (5) din Decretul Președintelui).

5

Are pandemia COVID-19 același efect asupra procedurilor arbitrale, precum cel asupra procedurilor în fața instanțelor naționale?

Decretul Președintelui nu se referă în mod expres la procedurile arbitrale. Cu toate acestea, pentru identitate de rațiune, regulile referitoare la procedurile în fața instanțelor naționale ar trebui să se aplice și procedurilor arbitrale având locul arbitrajului în România.

Pentru a confirma aplicarea acestor reguli în cazul procedurilor arbitrale, părțile ar trebui să formuleze cereri în fața Tribunalului Arbitral pentru suspendarea procedurilor, amânarea termenelor arbitrale sau a oricăror alte termene stabilite pentru depunerea de memorii scrise, rapoarte de expertiză și alte acte procesuale.

Instituțiile arbitrale internaționale și domestice au comunicat deja utilizatorilor lor măsurile implementate în contextul generat de situația COVID-19. Spre exemplu, ICC Paris a propus ca toate comunicările cu Secretariatul să fie efectuate prin email și ca orice cereri noi de arbitrare să fie

depușe tot prin email. În ceea ce privește procedurile în curs, dacă există vreo nevoie de a transmite corespondență prin curier sau poștă, echipa de management al dosarului trebuie informată în prealabil, înainte de transmitere. În ceea ce privește audierile și alte întâlniri programate a avea loc la Centrul de Audieri ICC din Paris până pe data de 13 aprilie 2020, acestea au fost amânate sau anulate.

În mod similar, Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României recomandă arbitrilor să amâne termenele de arbitrare stabilite pentru perioada cuprinsă între 16 martie și 16 aprilie 2020, cu consultarea prealabilă a părților. Mai mult, sunt preferate conferințele telefonice sau video și comunicarea electronică a documentelor, în locul mijloacelor de comunicare tradiționale.

6

Termenul legal pentru acțiunea în anularea unei hotărâri arbitrale este suspendat sau întrerupt din cauza pandemiei COVID-19?

Deși acțiunea în anularea unei hotărâri arbitrale pronunțate într-un arbitraj cu locul în România nu este considerată o cale de atac, regula din Decretul Președintelui care prevede întreruperea termenelor legale pentru căi de atac ar trebui să se aplice mutatis mutandis. Ca atare, dacă termenul

legal pentru acțiunea în anulare împotriva unei hotărâri arbitrale este în curs la data instituirii stării de urgență, i.e. 16 martie 2020, acest termen va fi întrerupt, și un nou termen de aceeași durată va curge de la data încetării stării de urgență.

7

Care este efectul pandemiei COVID-19 asupra procedurilor legale penale?

Ca regulă, procesele penale aflate în curs pe rolul instanțelor de judecată, inclusiv cele aflate în procedură în camera preliminară, sunt suspendate de drept pe durata stării de urgență. Această regulă nu se aplică următoarelor cazuri:

- cauzele în care urgența se justifică prin scopul instituirii stării de urgență la nivel național, alte cauze urgente apreciate ca atare de către procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală;
- cauzele privind infracțiunile flagrante;
- cauzele în care au fost dispuse măsuri preventive;
- cauzele referitoare la contestații împotriva măsurilor asigurătorii;
- cauzele privind cooperarea judiciară internațională în materie penală;
- cauzele care cuprind măsuri de protecție a victimelor și a martorilor;
- cauzele privind aplicarea provizorie a măsurilor de siguranță cu caracter medical;
- cauzele privind infracțiuni contra securității naționale, cele privind acte de terorism sau de spălare a banilor (Anexa 1, Art. 43 (2) din Decretul Președintelui).

8

Are pandemia COVID-19 vreun efect cu privire la prescripția răspunderii penale?

Da, pe durata stării de urgență, în cauzele în care nu se efectuează acte de urmărire penală sau procesul penal este suspendat conform Decretului

Președintelui, prescripția răspunderii penale se suspendă (Anexa 1, Art. 43 (8) din Decretul Președintelui).

III

Concluzii

Având în vedere măsurile prezentate mai sus, precum și faptul că acestea includ în cele mai multe cazuri excepții, este recomandabilă o analiză particulară în fiecare situație specifică pentru a stabili în concret dacă o anumită procedură este suspendată sau un anumit termen procedural amânat, astfel încât să se evite orice decădere din drepturi.

O astfel de analiză, cu sprijin din partea persoanelor specializate în domeniul juridic, se impune cu atât mai mult în cazul procedurilor arbitrale, cu cât Decretul Președintelui nu reglementează în mod expres impactul asupra arbitrajului. Ca atare, o comunicare rapidă și eficientă cu tribunalul arbitral este necesară, pentru a stabili de la caz la caz adaptarea corespunzătoare a calendarului procedural.

Notă: Această analiză este bazată pe prevederile legale în vigoare la 26 martie 2020, fiind supusă oricăror modificări impuse de reglementări viitoare.

CONTACTS

PNSA COVID-19 LEGAL RESPONSE TEAM

Raluca Petrescu

Partner

raluca.petrescu@pnsa.ro

Mihaela Ion

Partner

mihaela.ion@pnsa.ro

www.pnsa.ro